

ASUMISEN TULEVAISUUS

Suomen Akatemian
tutkimusohjelma
ASU-LIVE 2011–2015

ASUMISEN TULEVAISUUS (ASU-LIVE) 2011–2015

Asumisen tulevaisuuden tutkimisella on vahvat siteet yhteiskuntaan, kulttuuriin, ympäristöön ja teknologiaan. Nämä siteet ovat jatkuvassa muutoksen tilassa. Keskeinen muutos on asumistason laadullinen parantaminen käyttäjäkeskeisyyden, esteettisyyden ja esteettömyyden korostumisen myötä. Samalla sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät vaikuttavat yhä enemmän asumiseen. Asumistarpeet muuttuvat ihmisten elämänkaaren myötä ja esimerkiksi aktiiviset seniorit ovat huomattava asukasryhmä tulevaisuudessa. Kansainvälistyminen ja muuttoliike tuottavat kulttuuristen vaikutteiden virtoja, jotka heijastuvat asumisen monimuotoistumiseen. Muuttuvat asumistarpeet tuovat haasteita erityisesti yhdyskuntasuunnittelulle, ympäristötekniikalle, arkkitehtuurille, asuntotuotannolle sekä asukkaan kuluttaja-aseman kehittämiseksi. Samalla pyrkimykset ekologisesti ja sosiaalisesti kestävään kehitykseen ovat muuttaneet sekä asumista että käsityksiä hyvästä asumisesta. Niiden myötä asuntosuunnittelusta on tullut osa ympäristösuunnittelua.

Asumisen tulevaisuuden haasteet liittyvät suurelta osin kestävään kehitykseen niin ympäristön kuin sosiaalisen

ASU-LIVE LYHYESTI

Asumisen tulevaisuus -tutkimusohjelma tarkastelee asumista kokonaisuutena, jossa ovat mukana ympäristökysymykset kestävästä kehityksestä maankäyttöön, logistiikkaan ja palveluihin, samoin kuluttajakysymykset kulttuurisista tarpeista aina terveystieteisiin asti. Tutkimusohjelman viitekehys ja aihealueet on valittu siten, että ohjelma kattaa asumisen sosiaalisia, taloudellisia, teknologisia ja ympäristöön liittyviä kysymyksiä. Korkeatasoisen tieteellisen tutkimuksen lisäksi ohjelman avulla pyritään syventämään vuoropuhelua tutkijoiden ja tiedon käyttäjien välillä ja nostamaan keskusteluun perustutkimuksen tuloksia aikaisessa vaiheessa.

kehityksen näkökulmasta. Ihmisten arkielämässä ja yhteiskunnallisen säätelyn keinoissa merkittävin mahdollisuus esimerkiksi hiilidioksidikuormituksen vähentämiseen liittyy asumisen energiatarpeisiin, asumisvalintoihin, asunnon ja työpaikan väliseen sekä vapaa-ajan liikkumiseen ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen. Nämä ilmiöt liittyvät toisiinsa monimutkaisilla tavoilla ja niihin vaikuttaminen edellyttää ennakoivaa tietoa sekä nopeasti tapahtuvista että pitkäkestoisemmista muutoksista ja niiden ympäristö- ja hyvinvointivaikutuksista. Kun rakennusten käyttöikä saattaa olla jopa satoja vuosia, on suunniteltava huolellisesti olemassa olevien asuntoalueiden korjaaminen ja kehittäminen. Suunnitteluvastuu ulottuu pitkälle tulevaisuuteen ja avaa näkökulman kestävään asumiseen ylisukupolvisena kysymyksenä.

Kun asukkaat kokevat asuinympäristönsä viihtyisäksi, on sillä suora vaikutus hyvinvointiin. Asuin ympäristön yhteisöllisyyden vahvistaminen on keskeisessä asemassa asumisen kehittämisessä ja asukkaan hyvinvoinnin lisäämisessä. Asumisterveydelle tärkeitä tekijöitä ovat asunnon sijainti, hyvät ja esteettömät liikenne-

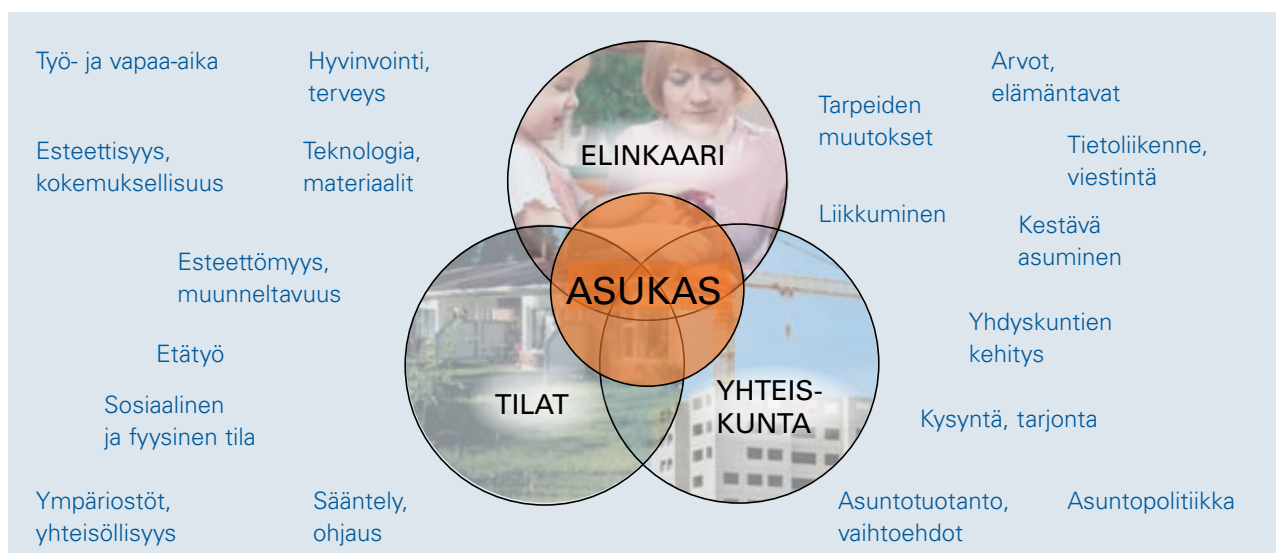

yhteydet, asunnon muunneltavuus ja monikäyttöisyys, teknologiset ratkaisut, ratkaisujen helppokäyttöisyys sekä hyvät mahdollisuudet liikuntaan ja muihin vapaa-ajan harrastuksiin. Tutkimusohjelmassa asumisen käsite kytkee yhteen kysymykset asunnosta yhdyskuntasuunnitteluun ja aina poliittisen päätöksenteon ja sen vaikutusten tutkimiseen asti. Tarkastelun keskiössä on kuitenkin aina asukkaan näkökulma.

ASU-ohjelman teemat

Tutkimusohjelmaa jäsentää kolme toisiinsa liittyvää teemaa: elinkaaret, tilat ja yhteiskunta. Teemat ja niiden väliset yhteydet paikantavat aihealueita, joilta ohjelman odotetaan tuottavan merkittäviä tutkimustuloksia.

ASU-ohjelman tavoitteet

Tutkimusohjelman tieteellisinä tavoitteina ovat:

- tutkia asumisen tulevaisuutta asukkaan näkökulmasta kokonaisuutena, johon liittyvät niin ympäristö- ja kuluttajakysymykset kuin kulttuuriset ja asumisterveyteen vaikuttavat tekijät
- painottaa perustutkimuksen yhteyttä asumiseen liittyviin käytäntöihin
- tuottaa kansainvälisesti merkittävää tutkimustietoa asumisesta
- vahvistaa asumisen tutkimuksen monitieteistä osaamista ja tutkimusympäristöjä

Ohjelman tutkimuspoliittisina tavoitteina ovat:

- luoda uusia kansallisia ja kansainvälisiä asumisen tutkimuksen yhteistyöverkostoja
- lisätä tutkijakoulutettavien ja tutkijoiden liikkuvuutta
- koordinoida yhteistyötä muiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa
- nostaa asumisen tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon

ISBN 978-951-715-804-6

Valokuvat: futureimagebank.com, rodeo.fi

Taitto: Sole Lätti

Yliopistopaino, Helsinki 2011

ASU-LIVE -TUTKIMUSOHJELMA

RAHOITETTAVAT HANKKEET

KONSORTIOT

Asumisen monipaikkaisuus ja arkielämä vapaa-ajan ympäristöissä

Colin Michael Hall, Itä-Suomen yliopisto
Eeva Furman, SYKE
Seija Tuulentie, METLA

Paikallispoliittikan, asumispreferenssien ja kestävyuden tasapainottaminen maaseutu-kaupunki -väliyöhykkeiden uusilla asuinalueilla

Toivo Muilu, Oulun yliopisto
Raine Mäntysalo, Aalto-yliopisto
Hilkka Vihinen, MTT

Suomalainen asuntoregiimi muutoksessa

Hannu Ruonavaara, Turun yliopisto
Christer Bengs, Aalto-yliopisto
Anne Haila, Helsingin yliopisto

Terveyttä edistävät luontoympäristöt tulevaisuuden asuinympäristöissä

Liisa Tyrväinen, METLA
Timo Lanki, THL
Kalevi Korpela, Tampereen yliopisto

Tutkimus asukaslähtöisen täydennysrakentamisen mahdollisuuksista - tapaustutkimus suomalaisilla kaupunkialueilla

Kauko Viitanen, Aalto-yliopisto
Aimo Tiilikainen, VTT

YKSITTÄISET HANKKEET

Pitkäaikaisasunnottomuus ja "asunto ensin" -periaatteen soveltaminen Suomessa

Kirsi Juhila, Tampereen yliopisto

Asukkaat, teknologiat ja ympäristö: jatkuvuuskien merkitys kaupunkisuunnittelussa (CONTURB),

Ilari Karppi, Tampereen yliopisto

Uusi kaupunkiköyhyys ja lähiöiden peruskorjaus (PREFARE)

Matti Kortteinen, Helsingin yliopisto

Muuttaminen ja vanhuus:

Asumisen ja hoivan siirtymä (MOVAGE)

Teppo Kröger, Jyväskylän yliopisto

Perherakenteen muutosten ja väestön ikääntymisen vaikutus asumisuriin, asuinvarallisuuteen ja terveyteen ja laitosasumiseen

Pekka Martikainen, Helsingin yliopisto

Naapuruuskiistat ja asuminen Suomessa

Tapio Määttä, Itä-Suomen yliopisto

Ympäristön esteet ja liikuntakyky vanhusten elinpiirin määrittäjinä (LISPE)

Taina Rantanen, Jyväskylän yliopisto

Kaupungin kanssa asujat: lapset ja nuoret osallistuvina asukkaina

Sirpa Tani, Helsingin yliopisto

Asuntomarkkinajäykkyydet ja asuntopoliittikan vaikutusten arviointi

Marko Terviö, Aalto-yliopisto

YHTEISHANKKEET.

SUOMEN AKATEMIA JA JAPAN SOCIETY FOR THE PROMOTION OF SCIENCE

Langattomien tiedonsiirtojärjestelmien hyödyntäminen terveydenhuollon ja hoitotoimenpiteiden laadun parantamiseksi

Katsuyuki Haneda, Aalto-yliopisto

Asukkaat kontekstissa, Vertaileva, paikallistettu tutkimus ekososiaalisesti kestävästä yhdyskunnasta Suomessa ja Japanissa

Marketta Kyttä, Aalto-yliopisto

Interaktiivinen tilannetietoinen järjestelmä energiatehokkaampaan asumiseen (INCA)

Juha Röning, Oulun yliopisto

Viheralueiden stressiä vähentävät ominaisuudet

Liisa Tyrväinen, Metsäntutkimuslaitos

LISÄTIETOJA OHJELMASTA

Suomen Akatemia

Risto Vilkkö, FT dos
Ohjelmapäällikkö
risto.vilkkö@aka.fi

Hanna-Kaisa Haaksi
Projektisihteeri
hanna-kaisa.haaksi@aka.fi

Suomen Akatemia 09 – 774 881

Ohjelman verkkosivut:

WWW.AKA.FI/ASU

SUOMEN AKATEMIA

Hakaniemenranta 6 • PL 131, 00531 Helsinki
Puhelin (09) 774 881 • Faksi (09) 7748 8299
www.aka.fi • keskus@aka.fi